

Assaig
Ángel Duarte

La història de la humanitat mateixa

La corrupció és un lípid -llardós, això sí- que fa funcionar millor la màquina que governa la vida en societat? És el resultat inevitable, en política, de la intenció de fer coses, d'actuar des de l'administració pública? Es tracta d'un mal que cal, no ja combatre, sinó procurar extirpar? Comptat i debatut, ens haurem de resignar a la il·legalitat?

Per contestar a aquestes preguntes, ben actuals, i per fer-ho amb arguments una mica més sofisticats que aquells que enfilem a les xerrades de cafè, podem comptar amb una petita obra de referència. La que s'acaba de traduir al català i que ha estat escrita per un editor italià, Carlo Alberto Brioschi. Tota una garantia. Els italians en saben molt de tan llefiscosa matèria.

L'itinerari que ens proposa l'autor arrenca a l'antigor. Ens porta a Babilònia i a la Grècia clàssica. Allà, ja ho va dir Plató, la degradació de la cosa pública -i més concretament el fet que afectés el seu amic de l'ànima, Sòcrates- el va dur a cridar a la participació dels filòsofs en política. Callia anar tan lluny? Doncs sí. En tots els temps hi ha hagut qui ha fet ús de les calamitats públiques com a font de beneficis privats. A les obres teatrals d'Aristòfanes ja hi havia qui s'ex-

cusava d'haver robat rere l'argument que ho havia fet per l'Estat -com ara hi ha qui diu que ho ha fet pel partit-. A la Roma antiga, per exemple, Sèneca assegurà que "el vici si no pot fer mal rep el nom de virtut". I és que la història de la humanitat és la història, també, del favor i de la relació de clientela, de la convivència entre els bons propòsits i les accions poc virtuoses, dels corruptors i dels corromputs.

La corrupció, de fet, no fa escarafalls ni als moments de grandesa de les civilitzacions ni tampoc als cicles de decadència; té lloc en absència d'autèntics aparells burocràtics d'Estat i també quan aquests són ben complexos i sofisticats; no és privativa dels països rics ni margina les societats per desenvolupar; no entén de classes socials, identitats religioses o orígens geogràfics. No dona treva. És humana. Dolorosament humana.

La corrupció política està de rabiosa actualitat

dre-la, la corrupció, és el primer pas per poder-la vèncer. O, si més no, controlar-la, mantenir-la en uns límits raonables. I, sobretot, acceptar la part de responsabilitat que correspon a aquells que, de grans o per força, ens fem partícips d'una cultura de la submissió a canvi de viure amb tranquil·litat.

No hi ha capítol dedicat a Espanya o a Catalunya. Però vostès mateixos, cadascun dels lectors, el podrien confegir -amb més coneixement de causa que al principi- en acabar l'itinerari proposat per Brioschi. En aquest sentit, em permeto una acotació crítica: l'obra compta amb un pròleg brillant, com és habitual, de Francesc Sanuy. Però... amb tendència a l'exculpació. Cosa que no sé si ens convé gaire. Mentre ens refugiem dels nostres mals dient que els altres també i, encara més, mentre continuem assegurant que Espanya és la causa primera de les corrupcions casolanes, em temo que no hauré acabat de capir l'exacta naturalesa de la corrupció. Aquesta darre- ra és una opinió personal de qui signa. Tal vegada la nostra, de corrupció, no sigui crònica. No ho podria assegurar. Però em sembla que bé podríem admetre que és del tot nostra. Si és que volem posar-hi remei, esclar.*

Breu història de la corrupció. De l'edat antiga als nostres dies

Carlo Alberto Brioschi
Pròleg: Francesc Sanuy
Traducció: Anna Casassas
La Campana
Barcelona, 2009
Preu: 18 euros
Pàgines: 260

Tot picotejant en la tradició literària i recordant els avatars de la política al llarg del temps, Brioschi ens proposa un breu però intens recorregut per la història de la corrupció

1 2 3 4 5

Novel·la Carlos Zanón

Los bosques de Upsala

Álvaro Colomer
Alfaguara
Madrid, 2009
Preu: 18 euros
Pàgines: 216

1 2 3 4 5

La meva dona és una suïcida

En Julio, professor universitari, torna a casa un dia qualsevol. La seva esposa, malalta de depressió, ha desaparegut. Poc després sabem que ha intentat suïcidar-se. No és el primer contacte del protagonista amb dones amigues de salts al buit i pastilles. Una veïna seva, en la seva infància, va volar des d'una balconada no sense abans acomiadar-se d'ell. Una escena convertida en trauma per a tota la vida.

Aquest és el plantejament que ens proposa Álvaro Colomer (Barcelona, 1973), escriptor i periodista. *Los bosques de Upsala* liquida la *Trilogía de la muerte urbana*, integrada per *La calle de los suicidios* (2000) i *Mimodrama de una ciudad muerta* (2004). D'acord, no són els llibres que recomanaries a un malalt terminal o a un amant que acabes d'abandonar, però Colomer és un autor que dona

moltes coses remarcables als seus llibres. També una presumpció que el millor encara no ha arribat. No parlo de capacitat de millora. Simplement que els seus llibres atorguen una sensació de cosa viva, com si haguessin anat més enllà del que l'autor es proposava. És com si a Colomer el talent del novel·lista sempre li acabés robant la cartera al periodista. En anteriors lliuraments li passava, i en aquesta ocasió és atropament divertit que li continuï passant. En realitat és una mica el que, suposo, desitja Vila-Matas que li passi i no li passa. El seu talent és similar a la seva ambició. En el cas del Colomer, el primer supera el segon.

La referència a Vila-Matas no és gens gratuïta: Colomer es passeja pel seu territori i pel del Javier Tomeo. Foc amic, el més perillós que hi ha. El terror de la normalitat, l'es-

tranyesa del que és quotidià. Colomer entra a casa de l'un i l'altre però sap imprimir personalitat pròpia a la seva literatura. És una de les coses que cal destacar: aquesta voluntat de ferro de ser ell mateix.

El llibre té ritme i destresa. Sap generar una paranoica sensació davant tot allò que és aliè a la intimitat. El discurs, la visió del protagonista, és que l'infern són els altres, els estranys, el món al voltant d'en Julio i la seva dona. El seu discurs misogin -dones tafaneres, suïcides o mentideres de tan fantasioses- i el seu propi desequilibri mental fa que dubtis del que llegeixes, i t'explica la subjectivitat del seu punt de vista. Amb un paio com aquest, suïcidarte és la tercera opció. La primera és abandonar-lo. La segona, matar-lo.

Hi ha tocs costumistes que, al meu parer, llasten el llibre -la vella veïna xa-

fardera, la conversa telefònica amb el bidell...-, i girs lingüístics que fan que la literatura no remunti del tot en part del llibre. No són girs del parlar del carrer, sinó que semblen trets dels còmics Bruguera. Però tot això queda fagocitat en enllestir el llibre. Perquè en un moment donat, la narració adquireix una força no argumental, un fulgor poètic, un enlluernament literari que mostra que el seu autor no necessitava aquelles bastides per aixecar el seu llibre i fer que volés. N'hi havia prou de deixar-se dur pels foscos corrents que corrien sota els seus peus.

Corol·lari: senyor Colomer, dispari al periodista, fiqui'l al maleter i llanci el cotxe en el primer penya-segat que trobi. L'autor tendre i cruel, mentider, lliure, estrany bisturí perillosament proper a nosaltres, ho agrairà. També nosaltres, els seus veïns *voyeurs*, aquests estimats enemics seus.*